

KASY OSZCZĘDNOŚCI DZİATWY I MŁODZIEŻY

LWÓW 1930
NAKLĄDEM PATRONATU SPÓŁDZIELNI ROLNICZYCH WE LWOWIE

4025

1251

DOC 17754

a 4025

KASY OSZCZĘDNOŚCI DZİATWY I MŁODZIEŻY

Podr.
4762

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
we Wrocławiu

WRO0039924

LWÓW 1930
NAKŁADEM PATRONATU SPÓŁDZIELNI ROLNICZYCH WE LWOWIE

SPIS TREŚCI

Wstęp.	
I. O spółdzielczości i Szkolnych Kasach Oszczędności (referat na zebranie nauczycieli)	7
II. Dzień oszczędności w szkole	13
Pogadanka z uczniami o Szkolnej Kasie Oszczędności	15
III. Organizacja Szkolnej Kasy Oszczędności	19
O Kasach Oszczędności Młodzieży	23
IV. Systemy prowadzenia Szkolnych Kas Oszczędności	
1. Uwagi o różnych systemach	25
2. Prowadzenie Szkolnej Kasy Oszczędności sposobem gotówkowym	27
3. Prowadzenie Szkolnej Kasy Oszczędności sposobem znaczkowym	35
4. Prowadzenie Szkolnej Kasy Oszczędności sposobem mieszanym	39

Centrum Biblioteka Pedagog.
ul. Świdnicka 10, Wrocław.
Klasa:
Nr. Inw. **4762**

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
we Wrocławiu

WRO0039924

Broszura niniejsza ma spełniać zadanie podręcznika dla nauczycieli, chcących popierać czynem i słowem ruch spółdzielczo-rolniczy, przede wszystkim wśród powierzonej sobie działy szkolnej, a potem w gronach nauczycielskich i wśród ogółu inteligencji, bardzo słabo obznajomionej z tym ruchem.

W tym celu rozpoczynamy broszurę referatem, przeznaczonym na zebranie dorosłych (przede wszystkim nauczycieli), a resztę jej poświęcamy tej najniższej, a tak ważnej komórce spółdzielczości — jaką jest Szkolna Kasa Oszczędności. Praca w niej, to pierwszy stopień spółdzielczej pracy nauczyciela, który na wyższych szczeblach rozwija ją w postaci kramików szkolnych, pracy spółdzielczo-oświatowej wśród dorosłych, a wreszcie jako członek organów kierowniczych spółdzielni. Bez tej spółdzielczo-wychowawczej pracy nauczycielstwa ruch nasz nie może mieć podstaw trwałych, zakorzenionych w duszach szerokich warstw ludności rolniczej.

Praca ta jest umożliwiona przez nadzwyczaj życzliwe poparcie władz szkolnych. Dla ułatwienia tym władzom orjentacji w zadaniach i ustroju Szkolnych Kas Oszczędności, rozdział trzeci przedstawia zasady organizacji tych Kas i ich stosunek do Kas Stefczyka.

Rozdział czwarty stanowi szczegółowy opis praktyczny prowadzenia Szkolnych Kas Oszczędności różnemi sposobami, stosowanemi przez nauczycielstwo, współpracujące z naszą organizacją. W przeglądzie tym pominęliśmy sposób prowadzenia w szkole pełnej instytucji oszczędnościowej, doliczającej samodzielnie odsetki, mającej własne koszty administracyjne i sporządzającej zamknięcia rachunkowe, gdyż system ten uważamy za

zbyt obciążający nauczycielstwo, i mogący prowadzić łatwo, przy małych choćby omyłkach i zaniedbaniach do wielkich zawikłań i nieładu.

Dla możliwości korzystania z zawartego w rozdziale czwartym opisu różnych sposobów prowadzenia Szkolnej Kasy Oszczędności konieczne jest równoczesne obejrzenie formularzy potrzebnych do prowadzenia pracy odnośnym systemem. Do systemu gotówkowego potrzebne są cztery formularze: 1) Karta oszczędności, 2) dziennik wkładek (mający nadruk identyczny z kartą), 3) wykaz miesięczny wkładek klasy, 4) wykaz miesięczny wkładek szkoły. Cena kompletu tych czterech formularzy w jednym egzemplarzu wynosi 30 groszy. — Do systemu znaczkowego potrzebnych jest pięć formularzy: 1) zeszyt ewidencyjny znaczków i 2) książeczka rachunku wkładek — oba dla rozrachunku między kierownikiem a Kasą Stefczyka, 3) ewidencja sprzedaży znaczków, dla rozrachunku między kierownikiem a nauczycielami, 4) wykaz kart oszczędności dla ewidencji nauczyciela i 5) karta oszczędności do wklejania znaczków. Cena łączna tych pięciu formularzy, wraz z znaczkami okazowemi wynosi 30 groszy. — Formularzy nie zamieszczamy w broszurze, gdyż, ze względu na jej mały format niektóre z nich musiałyby być podane w znacznym zmniejszeniu, co nie dałoby należytego ich obrazu, a nawet prawie uniemożliwiłoby odczytanie nagłówek poszczególnych rubryk.

Broszura niniejsza nie zawiera żadnych wskazówek dla Kas Stefczyka, dla których wydajemy odrębne wskazówki o popieraniu Szkolnych Kas Oszczędności.

*Patronat Spółdzielni Rolniczych
we Lwowie*

O SPÓŁDZIELCZOŚCI I SZKOLNYCH KASACH OSZCZĘDNOŚCI

(referat na zebranie nauczycieli)

I. Stanowisko spółdzielczości w życiu społecznem.

Cechą wspólną całej ludzkości jest dążenie do czegoś lepszego, a wyrazem takich dążeń życia społecznego w dziedzinie gospodarczej jest ruch spółdzielczy.

Cóż lepszego ma stanowić spółdzielnia od przedsiębiorstwa prywatnego? Różnica polega na tem, że w przedsiębiorstwie prywatnem inni ludzie są właścicielami, a inni klientami przedsiębiorstwa, a w spółdzielni sami klienci są właścicielami. Z tej zasadniczej cechy spółdzielni wynikają dalsze. Niema w spółdzielni przeciwieństwa interesów przedsiębiorcy i klienta, a przez to rozpowszechnianie spółdzielni łagodzi walki społeczne. Wszyscy klienci jako właściciele muszą mieć równe warunki korzystania z przedsiębiorstwa, przez co znów rozpowszechnienie spółdzielni wyrównuje rażące różnice społeczne (jeden członek, jeden głos). Wobec tego, że klienci sami są przedsiębiorcami, stają się zbędni odrębni przedsiębiorcy, pośredniczący między wytwórcą a spożywcą, a przez to spółdzielnie usuwają pośrednictwo, więc podnoszą dobrobyt i wytwórcy i spożywcy. Szerokie warstwy ludności są spożywcami i wytwórcami, a pośrednicy są nieliczni, spółdzielnie podnoszą więc dobrobyt szerokich warstw społecznych. Te szerokie warstwy jeżeli nie są zorganizowane, przez to właśnie, że są liczne, są w obrotach handlowych zawsze słabsze gospodarczo od przedsiębiorców, którzy jako mniej liczni mogą wybierać

między liczną klientelą. Otóż spółdzielnie organizują warstwy gospodarczo słabsze dla wzmocnienia ich położenia gospodarczego przez załatwianie za nich, a na ich wspólny rachunek pewnych czynności gospodarczych.

Aby jednak spółdzielnia mogła powstać i rozwijać się, muszą członkowie zgodzić się ograniczyć swoje czynności gospodarcze, odstępując je do załatwienia spółdzielni, muszą rozumieć, że wspólnymi siłami osiągną lepsze korzyści i każdy z nich musi godzić się osiągnąć tylko takie korzyści, jak wszyscy inni, a nie być uprzywilejowanym, czyli chcieć i umieć współdziałać w pracy z bliźnimi. I nie tylko członkowie ale muszą zapewnić spółdzielni poparcie materialne i moralne przez dobrą opinię, aby ona mogła rozpocząć owocną pracę.

Wymagając od członków takich cech, ruch spółdzielczy może rozwinać się tylko tam, gdzie długa praca kulturalna narodu rozwinięta wśród ludności odpowiednie właściwości.

Właściwości te wypływają z pięciu czynników kultury narodu. Czynniki te są:

1) Religja jaką naród przyjął, stwarzająca podstawy jego właściwości cywilizacyjnych;

2) i 3) Własna twórczość narodu i wpływy sąsiednich ludów wykształcające w szczegółach właściwości kulturalne;

4) i 5) Warunki geograficzne i właściwości rasy utrudniające lub ułatwiające rozwinięcie pewnych cech.

Cywilizacja zachodnio-europejska na podstawie religji chrześcijańskiej rozwinięta stosowanie miłości bliźniego jako miłości wszystkich, a przez to umożliwiła współdziałanie szerokich warstw, a na tem współdziałaniu oparł się ruch spółdzielczy.

Również na podstawie chrześcijaństwa rozwinięta cywilizacja zachodnio-europejska poczucie odpowiedzialności za przyszłość własną i swego otoczenia i uznanie wstrzemięźliwości za cnotę, zaś z cywilizacji rzymskiej przyjęła celowość pracy. Z tych to trzech cech rozwinięta się w życiu gospodarczem Europy oszczędność, bez której spółdzielczość nie może się obyć.

II. Gospodarcze i prawne zasady pracy spółdzielni.

Z powyższych właściwości społecznych spółdzielni wynikają następujące jej zasady pracy:

Wobec tego, że członkowie mają być klientami i na odwrót, spółdzielnia musi oprzeć swój obrót głównie na członkach, a z nieczłonkami pracować tylko ubocznie. Z tego samego powodu nie może spółdzielnia nic zyskać na zafałszowaniu gatunku, miary lub wagi towaru, oraz na podnoszeniu ceny. Zysk członka jako właściciela będzie bowiem równocześnie jego stratą jako klienta.

Wyrównując rażące różnice społeczne między członkami, daje spółdzielnia każdemu jeden głos bez względu na ilość posiadanych udziałów, ogranicza dywidendę płaconą od udziałów i gromadzi (z zysków) fundusz zasobowy, stanowiący majątek spółdzielni, nie mogący być rozdzielonym między członków. Mając podnosić dobrobyt szerokich warstw, udostępnia im spółdzielnia korzystanie z jej urządzeń przez nieograniczanie liczby członków i nieograniczanie wysokości kapitału udziałowego.

Wyrósłszy z poczucia odpowiedzialności, muszą spółdzielnie opierać się o własne kapitały i mieć kierownictwo wybrane wyłącznie z pośród członków.

Większość z tych cech ujmuje polska ustawa o spółdzielniach.

Wymagając od członków chęci i umiejętności współdziałania, musi spółdzielnia dbać nieustannie o uświadamianie członków o sposobach tej wspólnej pracy, o tem co członkowie moralnie i materialnie muszą świadczyć spółdzielni, aby ona mogła dać im odpowiednie korzyści. Muszą więc spółdzielnie stale pracować nad moralnem i materialnem podnoszeniem członków.

III. Rodzaje spółdzielni.

Cel moralnego i materialnego podnoszenia członków występuje najwyraźniej w spółdzielniach działających na małym terenie i mających najprostsze obroty t. j. obracających tylko pieniędzem (nie towarem). Spółdzielniami takimi są Kasy Stefczyka. Kasy te przez wzajemną osobistą znajomość wszystkich członków zmuszają każdego do dbania o dobrą opinię wśród współobywateli, aby mógł korzystać z usług spółdzielni. Przyzwyczajają też do słowności, punktualności i dokładności. Samodzielność Kasy Stefczyka zależna jest od oszczędności, a przez to działalność jej kształci i tę właściwość.

W spółdzielniach obracających towarem, widoczniejsze jest materialne podnoszenie członków. Wśród spółdzielni towarowych rolniczych najbardziej rozpowszechnione i najważniejsze są spółdzielnie mleczarskie, oddające drobnemu rolnikowi bardzo znaczne korzyści z nabiału.

Spółdzielnie rolniczo-handlowe dość trudne do prowadzenia, obejmują działalnością zazwyczaj cały powiat. Spółdzielnie te mają na celu dostarczanie rolnikom towarów potrzebnych im do gospodarki i zbywanie towarów przez nich wyprodukowanych. Mają one warunki tylko tam, gdzie już Kasy i mleczarnie przygotowały ludzi na członków.

Istnieją również inne typy spółdzielni rolniczych n. p. cegielnie, betoniarnie, piekarnie, spółdzielnie lniarskie i inne. Przy ich tworzeniu należy zawsze pamiętać, że łatwiejsze są spółdzielnie o małym okręgu niż o wielkim.

IV. Rola inteligencji wiejskiej.

Spółdzielnie opierają swą działalność na wyrobionych społecznie członkach i pracownikach. Przygotowywanie jednych i drugich stanowi podstawową rolę inteligencji wiejskiej w pracy spółdzielni rolniczych. Inteligencja ta pracując przedewszystkiem w charakterze członków rad nadzorczych spółdzielni przez ciągłe kontrolowanie i pouczanie przytem pracowników niewykształconych, wyrobi swych następców i zapewni utrzymanie pracy spółdzielni po swem ustąpieniu. Inteligencja powinna też ułatwiać samokształcenie się członków przez uprzystępnianie im środków oświatowych, jak pisma i broszury, skierowywanie na kursy, zjazdy i konferencje.

V. Szkolne Kasy Oszczędności.

Wyrabianie cnoty oszczędności i przygotowanie do pracy spółdzielczej musi rozpoczynać się już wśród dziatwy i młodzieży. Kształcenie to nie może nastąpić przez nauczanie, lecz przez samowychowanie t. j. przez odpowiednie pokierowanie pracą uczniów.

Temu celowi służą spółdzielnie uczniowskie, wśród których podstawowemi i najłatwiejszemi są Szkolne Kasy Oszczędności. Ale Kasy te tylko w takim razie nie mijają się ze swym celem, o ile przez własną wspólną pracę uczniów ćwiczą ich we współdziałaniu. Oszczędność aby miała bezpośrednie znaczenie wychowania społecznego, musi być traktowana jako środek do rozwinięcia współdziałania, a Kasa, która kształci tylko oszczędność bez współdziałania, nie wychowuje spółdzielców, lecz raczej może wychować skąpców. To też Szkolna Kasa Oszczędności, aby nie mijając się ze swym celem, musi opierać się na wspólnej pracy uczniów, pod bardzo ścisłym okiem nauczyciela. System Kasy musi więc być taki, aby wymagać pracy szeregu uczniów. System naklejania znaczków bez jakichkolwiek zapisków i rachunków, nie spełnia tego zadania, natomiast spełnia je system gotówkowy.

Zorganizowanie pracy Szkolnych Kas Oszczędności wymaga współdziałania szkoły z Kasami Stefczyka i z Patronatem Spółdzielni Rolniczych (Lwów, Mickiewicza 26/I p.). W myśl tej współpracy wskazaniem jest, by Kierownictwa szkół pozostawały w stałej łączności z Patronatem i udzielały mu wiadomości z końcem roku szkolnego o stanie Szkolnej Kasy Oszczędności. Tych zaś panów kierowników i nauczycieli, którzy jako instruktorzy S. K. O. urządzają kursy powiatowe, uprasza Patronat o nadsyłanie informacji o każdym odbytym kursie, z uwzględnieniem liczby uczestników.

DZIEŃ OSZCZĘDNOŚCI W SZKOLE

Współdziałanie instytucyj państwowych z inicjatywą społeczeństwa rozwija się w Polsce coraz silniej. Najkonieczniejsze jest ono w dziedzinie wychowania przyszłych obywateli i pracowników społecznych. Państwo dba o ogólne przysposobienie młodzieży do życia obywatelskiego i zawodowego. Te zaś prądy społeczne, których byt i rozwój opiera się na licznych rzeszach wyrobionych członków, wspomagają państwo w jego pracy wychowawczej. Wśród prądów tych w pierwszym szeregu stoi ruch spółdzielczy, przygotowujący ulepszenie gospodarki i podniesienie dobrobytu ogółu, co może być trwale osiągnięte i utrzymane nie drogą wielkich wysiłków jednostek, lecz jedynie drogą codziennej świadomej i celowej pracy tysięcy członków i pracowników.

I od tych tysięcy ludzi ruch spółdzielczy wymaga cnót takich, jak oszczędność, wytrwałość, karność organizacyjna i czułość na potrzeby bliźnich. Cnoty te mogą istnieć wśród szerokich warstw tylko w takim razie, jeżeli są kształcone wśród dziatwy. To też dla ruchu spółdzielczego jest koniecznem staranie o to, aby już wśród dziatwy były wyrabiane wspomniane cechy charakteru, potrzebne przyszłym spółdzielcom. Wyrabianie to musi iść dwiema drogami: przez działanie na uczucia i przez działanie na wolę.

Na uczucia wpływają obchody i uroczystości, na wolę prowadzenie odpowiednich przedsięwzięć dziatwy i młodzieży, jak Szkolne Kasy Oszczędności i spółdzielnie szkolne prowadzące kramik. Te przedsięwzięcia stanowią wychowywanie przez własny czyn wychowanków, które jest tak bardzo cenione w nowoczesnej pedagogji.

Dwa wymienione sposoby wychowania przyszłych obywateli spółdzielców należy łączyć ze sobą, używając obchodu Dnia Spółdzielczości, lub Dnia Oszczędności, dla tworzenia jednego z wspomnianych przedsięwzięć uczniów, lub dla przemiany sposobu ich prowadzenia. W tym celu obchód musi składać się z dwu części: pierwsza to obchód szkolny połączony z puszczeniem w ruch jednego z przedsięwzięć uczniowskich, druga to udział uczniów w ogólnym miejscowym obchodzie Dnia Spółdzielczości lub Dnia Oszczędności.

Władze państwowe popierają swemi rozporządzeniami urządzanie w szkołach Dnia Oszczędności 31. października, gdyż dzień ten został wyznaczony przez ogólnoeuropejskie zjazdy instytucyj oszczędnościowych, w celu propagandy oszczędności, która stanowi jedyną drogę do uzyskania samodzielności gospodarczej Państwa Polskiego.

Najlepszym obchodem Dnia Oszczędności będzie uruchomienie spółdzielczej instytucji uczniowskiej, lub posunięcie jej na wyższy szczebel rozwoju.

Najłatwiejszym przedsięwzięciem spółdzielczym dziatwy szkolnej jest Szkolna Kasa Oszczędności oparta na zabawie zbierania znaczków. Sposób ten zaprawia tylko do oszczędności, natomiast przedsięwzięcie dalej idące stanowi Szkolna Kasa Oszczędności, prowadzona sposobem gotówkowym. Przy tem już dziatwa bawi się zbiorowo w prowadzenie wspólnych rachunków. A najbardziej rozwiniętą formę tej pracy stanowi szkolna spółdzielnia sprzedająca towary (przybory szkolne), opisana w książce Jana Wołskiego: „Czy to bajka, czy nie bajka“.

Tam, gdzie jest już Szkolna Kasa Oszczędności prowadzona sposobem znaczkowym, można przy sposobności obchodu Dnia Oszczędności zamienić ją na kasę gotówkową.

Obchód ten należy przygotować, aby mieć możność urozmaicenia go deklamacjami o oszczędności, które otrzymują Kasy Stefczyka z materiałami na Dzień Spółdzielczości, oraz spiewem n. p. Hymnu Spółdzielczego. Sala powinna być przystrojona.

Prócz chorągiewek narodowych można wyklejać chorągiewki spółdzielcze o barwach tęczy, z czerwoną u góry a fioletową u dołu.

Nie należy urządzać obchodu w każdej klasie oddzielnie, lecz albo dla wszystkich uczniów razem, lub też w dwu grupach dla młodszych i starszych.

Podstawową część obchodu będzie stanowiła pogadanka, mająca na celu uruchomienie Szkolnej Kasy Oszczędności, lub zmianę systemu znaczkowego na gotówkowy i związane z tem organizowanie pomocy uczniów w prowadzeniu kasy.

Nauczyciel zorientuje się łatwo w sposobie prowadzenia pogadanki dla obudzenia zainteresowania czy to przez wskazanie myśli o przyszłości, czy myśli o pomocy rodzicom, czy też przedstawienie kasy jako pierwszej własnej wspólnej instytucji uczniów. Przykład takiej pogadanki umieszczamy poniżej.

W wyjątkowo korzystnych okolicznościach można połączyć obchód i pogadankę z wycieczką do lasu.

Nazajutrz po obchodzie powinna rozpocząć czynności omówiona w pogadance Szkolna Kasa Oszczędności. A nie należy tego odkładać, aby w umysłach uczniów działalność kasy wystąpiła jako dalszy ciąg obchodu i przyzwyczajają, że czyn ma następować bezpośrednio po słowach.

Pogadanka z uczniami o Szkolnej Kasie Oszczędności.

Zebrałem was tu wszystkich razem: starszych z młodszymi, aby pomówić o przyszłości. Niejeden z was miałby zapewne ochotę zapytać: „jako pan profesor chce nam wróżyć przyszłość, może jak cyganka z ręki, albo z kart!“ Uspokójcie się, nie wróżyć wam będę, a tylko zastanawiać z wami, jakby to zrobić, abyście już dzisiaj pracowali nad tem, by kiedyś, za kilka lat, gdy już będziecie starsi i rozpoczynać będziecie własną gospodarkę, mieliście pomoc w gotówce, którą dziś już zaczniecie odkładać.

Słyszycie nieraz, jak ojciec z matką naradzają się nad tem, że trzeba czy to narzędzie gospodarskie, czy krowinę dokupić i postanawiają wtedy na ten wydatek oszczędzać. Co to znaczy? To znaczy, że będą starali się tak gospodarować, aby z dochodów jakie mają, została im gotówka na zakupno tej potrzebnej rzeczy. Ale że to nie odrazu można tyle nabierać, aby wystarczyło,

a w domu niebezpiecznie trzymać, bo i złodziej może się dostać i Boże broń pożar, więc skwapliwie odnoszą każdy grosz zaoszczędzony do Kasy. Taką kasą dla starszych jest Kasa Stefczyka. o której już nieraz musieliście słyszeć, bo ojciec czy matka niejednego z was jest jej członkiem i pracuje w niej. A może nawet byliście w tej Kasie i widzieli, jak to tam kasjer zapisuje do różnych książek, od jednych odbiera gotówkę zaoszczędzoną i wydaje książeczkę oszczędności, drugiemu udziela znów gotówkę jako pożyczkę na zakupno potrzebnych narzędzi gospodarskich czy krowy.

Taką kasę dla przyjmowania oszczędności założymy i my w Szkole, a nazywać się będzie ona Szkolną Kasą Oszczędności. Każdy z was będzie mógł składać w niej najmniejsze nawet oszczędności. Może złożyć i jeden grosz.

Musimy się teraz zastanowić, skąd macie wziąć te grosze, kiedyście jeszcze mali i nie macie własnych pieniędzy. Zdarza się, że ojciec czy matka dadzą wam 5 czy 10 groszy, lub krewny przy sposobności odwiedzin da wam w upominku drobną jakąś kwotę, a wreszcie możecie czasem za wiedzą rodziców zarobić sobie parę groszy. Cóż robiliście z temi pieniędzmi dotychczas? Z pewnością wydaliście je na cukierki, albo na inne niepotrzebne łakocie i dzisiaj nic wam nie zostało — ani pieniędzy, ani łakoci. Teraz kiedy już będziecie mieli gdzie składać wasze grosze, będziecie musieli zrozumieć, że aby mieć pomoc w przyszłości, trzeba odmówić sobie niejednej przyjemności już obecnie, czyli jak to się mówi: trzeba być wstrzemięźliwym. Ale nietylko nauczycie się oszczędzać. Przez to, że będziecie sami pracowali w tej Szkolnej Kasie Oszczędności, a ja będę wam tylko pokazywał i patrzył, wszyscy jednakowo będziecie dbali o to, by rozwijała się ona jak najlepiej i aby wszyscy w niej składali. Tak przez to wspólne zainteresowanie, przez wspólną pracę życie i zaprzyjaźnicie się jeszcze więcej ze sobą, a to przyjazne koleżeństwo przetrwa różne ciężkie chwile, może i czas chodzenia do szkoły i spotkania się kiedyś znów jako starzy znajomi-koledzy przy wspólnej pracy w Kasie Stefczyka.

Jakże ta praca wasza w Szkolnej Kasie Oszczędności będzie wyglądała? Wspominałem już wam, że w Kasie Stefczyka jest kasjer, który zapisuje i prowadzi rachunki oszczędzanych pienię-

dzy. Takim kasjerem w waszej klasie będzie po kolei każdy z was, który nauczy się dobrze pisać i rachować. A że dla jednego byłoby może za dużo do pisania, więc równocześnie będzie dwóch kasjerów.

Wyobraźmy sobie teraz urzędowanie w tej Kasie. Grosze składane przez was wrzucimy do skarbonki, a wy dostaniecie potwierdzenie w książeczkach, które nazywają się kartami oszczędności. Widzicie tu są dwie takie karty: jedna ma wewnątrz kratki, w które ci z najniższych klas będą naklejali znaczki, jakie otrzymają za złożone pieniądze, a więc za 5 groszy jeden znaczek, lub za 10 groszy. Ci z wyższych klas, którzy już nie bawią się naklejaniem znaczków, dostaną tę drugą książeczkę z takim oto ślicznym obrazkiem barwnym na wierzchu (pokazać). Ta znowu wewnątrz jest podzielona na 10 miesięcy roku szkolnego, a każdy miesiąc na 30 względnie 31 dni. W tych kratkach będzie kasjer zapisywał, ile którego dnia każdy z was złożył. Tak ci młodszy, jak starsi, zabiorą sobie te karty do domu, pokażą rodzicom i do czasu następnego składania starannie je przechowają. Abyśmy w szkole wiedzieli, ile i jak gorliwie każdy z was składał, muszą być też w szkole zapisane te wszystkie grosze. Kiedy więc jeden kasjer zapisze do karty oszczędności, równocześnie drugi wpisze tę samą kwotę do dziennika wkładek, pozostającego w szkole. Ci, którzy będą kasjerami, będą mieli jeszcze dalszą robotę, ale o tem to już im sam powiem.

Pragnę wam jeszcze wspomnieć, gdzie pójdą te wasze wspólne oszczędności i co one dobrego zdziałają, zanim po latach wrócą do was.

Słyszeliście o naszej ukochanej rzece Wiśle — jak to ona wypływa małym źródelkiem, a w miarę jak płynie, zbiera po drodze różne strumyki i rzeki, tak przybywa coraz więcej wody, coraz jest większa, aż wpada do morza jako potężna rzeka, po której mogą pływać nawet duże okręty z cennymi ładunkami. Tak samo jest z waszemi oszczędnościami. Nasza Szkolna Kasa Oszczędności będzie takim malutkim strumykiem spływającym do rzeczki, która nazywa się Kasą Stefczyka. Rzeczka ta wzbogacona przez inne jeszcze okoliczne Szkolne Kasy Oszczędności, odpływa dalej w świat, łączy się z innymi rzeczками-Kasami Stefczyka — aż powstaje wielka potężna instytucja: Centralna

Kasa Spółek Rolniczych — jakby główna rzeka, która nie tylko zbiera pieniądze ze wszystkich Kas, ale też daje im gotówkę, w formie pożyczek udzielanych członkom, czy to na odbudowę spalonego domu, czy na dokupienie krowy, lub inne potrzeby gospodarcze. Bo woda w rzekach płynie tylko w dół do morza, ale pieniądze płyną i tam i z powrotem, tak, jak ludziom potrzeba.

A jak ta wielka rzeka potężnieje przez dopływ rzeczek i strumyków, tak i oszczędności wasze z biegiem lat powiększą się o procenta czyli odsetki doliczane wam przez Kasę Stefczyka. A gdy który z was będzie gorliwie, stale składał to i premję dopisze wam jeszcze Kasa w nagrodę za tę gorliwość.

Inne dzieci w naszym kraju złożyły już razem kilkaset tysięcy złotych. Moznaby już za to całą małą wioskę kupić, więc i Wy składajcie do Waszej Szkolnej Kasy Oszczędności, a będzie to dobre, dla Was, dla rodziców i dla całej Polski.

ORGANIZACJA SZKOLNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

I. Cel.

Szkolne Kasy Oszczędności mają spełnić w wychowaniu cel podwójny: 1) wyrobić zamiłowanie do oszczędności i odmawiania sobie niepotrzebnych wydatków, 2) wprawiać uczniów do pracy zbiorowej, jako pierwsza własna, dobrowolna placówka ich pracy, łącząca ich z całością życia społecznego.

II. Stosunek do Kasy Stefczyka.

Przed założeniem Szkolnej Kasy Oszczędności, porozumiewa się kierownik szkoły z organami pobliskiej Kasy Stefczyka w sprawie lokowania w niej wkładek oszczędności.

Kasa Stefczyka zobowiązuje się wobec Szkolnej Kasy Oszczędności: 1) dostarczać bezpłatnie formularzy potrzebnych do prowadzenia Szkolnej Kasy Oszczędności, a wydanych przez Patronat Spółdzielni Rolniczych, (Lwów, ul. Mickiewicza 26), 2) przyjmować wkładki, 3) wystawiać książeczki oszczędnościowe, 4) dopisywać raz w roku procent do wkładek według stopy obowiązującej w Kasie Stefczyka, 5) udzielać informacji o zakładaniu i prowadzeniu Szkolnej Kasy Oszczędności, 6) najmniej raz w roku przeprowadzać wspólnie z kierownikiem Szkolnej Kasy Oszczędności sprawdzanie jej rachunków, 7) popierać wszelkimi sposobami rozwój Szkolnych Kas Oszczędności w swym okręgu działania.

Szkolna Kasa Oszczędności zobowiązuje się w stosunku do Kasy Stefczyka: 1) wpłacać wyłącznie do niej wszystkie uzbierane pieniądze raz w miesiącu, lub w innych terminach z góry

umówionych, 2) przy końcu roku szkolnego przedłożyć odpis sprawozdania Szkolnej Kasy Oszczędności i dokładny wykaz imienny uczniów i kwot poniżej złotego przypadających na każdego z nich, a pozostawionych w dn. 30/VI na zbiorowej ksiąteczce szkolnej. 3) przedkładać zarządowi Kasy Stefczyka rachunki w celu wspólnego przeprowadzania kontroli.

III. O ksiąteczkach wkładkowych.

Książeczki wkładkowe wydane przez Kasę Stefczyka, będą zaopatrzone następującą klauzulą: „Oszczędności mogą być wypłacone zasadniczo dopiero po ukończeniu wszystkich lat nauki szkolnej ucznia, prócz tego zaś tylko w wyjątkowych wypadkach za poprzednim zawiadomieniem kierownika Szkolnej Kasy Oszczędności i za jego zgodą, oraz za zgodą rodziców lub opiekunów“. W tym celu o ile wypłata ma nastąpić do rąk rodziców, kierownik Szkolnej Kasy Oszczędności na marginesie książeczki wypisuje swą zgodę na wypłatę z wymienieniem sumy i podpisuje. Wrazie wypłaty do rąk nauczyciela muszą rodzice stwierdzić swą zgodę. Nigdy wypłata nie może nastąpić do rąk ucznia.

Wypłata do rąk nauczyciela może nastąpić za zgodą ucznia i rodziców na wspólne wycieczki krajoznawcze uczniów, lub inne ich przedsięwzięcia, podejmowane pod kierownictwem nauczycieli, przy tem kwota podjęta z książeczki ucznia może być użyta przez kierowników przedsięwzięcia tylko na użytek tego ucznia, nie zaś jego kolegów, nie może też być wręczona uczniowi na jego osobiste przyjemności przy sposobności wycieczki.

Na wypadek zgubienia, lub zniszczenia książeczki wkładkowej Kasy Stefczyka, wydanie duplikatu może nastąpić tylko na podstawie sądowej amortyzacji. Ponieważ sądowa amortyzacja pociąga za sobą znaczne koszta na stemple i sądowe ogłoszenie, należy młodzieży zwrócić uwagę, ażeby książeczek nie gubiła.

IV. Zasady pracy.

Dla łatwego i korzystnego spełniania przez Szkolną Kasę Oszczędności swych zadań, obowiązuje przestrzeganie następujących zasad:

1) O ile S. K. O. prowadzona jest sposobem gotówkowym, należy przyjmować od uczniów nawet najdrobniejsze wkłady, choćby po jednym groszu. O ile znaczkowym, wkłady te nie mogą być mniejsze niż 5 gr. t. j. tyle ile kosztuje najtańszy znaczek.

2) Wkłady można przyjmować od uczniów i uczniów szkoły, oraz od młodzieży, która ukończyła już naukę szkolną, a jest znana osobiście kierownikowi Szkolnej Kasy Oszczędności. Oszczędności tej młodzieży mogą być wypłacane jej do rąk, jednak za podaniem przez podejmującego, celu, na który podejmuje i za uwiadomieniem o tem rodziców.

3) Należy składać w Kasie Stefczyka na osobną książeczkę wkłady każdego ucznia, wynoszące ponad 1 zł.

4) Nie należy przechowywać zbyt długo w szkolnej kasie pieniędzy, lecz wkłady drobniejsze niż 1 zł. składać okresowo w Kasie Stefczyka na jednej zbiorowej książeczce Szkolnej Kasy Oszczędności, a z niej stopniowo przenosić na książeczki uczniów.

5) Należy jak najmniej obciążać Kasę Stefczyka kosztami materiałów dla Szkolnej Kasy Oszczędności. Z tych względów wskazane jest prowadzenie S. K. O. jedynie tylko sposobem gotówkowym.

6) Należy skupić kierownictwo Szkolnej Kasy w rękach kierownika szkoły, lub jednego nauczyciela, lecz w szkołach większych, konieczne jest współdziałanie z nim innych osób z grona nauczycielskiego, tak aby jeden nauczyciel nie miał do czynienia więcej niż z pięćdziesięciorgiem działwy szkolnej.

Pełnienie czynności związanych ze Szkolną Kasą Oszczędności musi być bezpłatne, jako zasługa obywatelska.

Każdy nauczyciel i kierownik odpowiada za przechowywaną w skarbonce gotówkę i za otrzymane książeczki wkładkowe do czasu otrzymania na nie pokwitowania.

7) Nie należy prowadzić żadnych czynności przez nauczycieli bezpośrednio, lecz każdy nauczyciel niech weźmie sobie jednego lub dwu uczniów, którzy będą zapisywali, ale wyłącznie w obecności nauczyciela. Uczniów tych można dla zachęty nazwać „Kasjerami Szkolnej Kasy Oszczędności“ i należy zmieniać ich co parę miesięcy. Sposób ten jest uciążliwszy aniżeli prowadzenie Kasy bezpośrednio przez nauczyciela, ale tylko w ten

sposób spełni Kasa swe zadanie wprawiania dziatwy szkolnej do pracy zbiorowej.

V. Fundusz własny Szkolnej Kasy Oszczędności.

Fundusz własny Szkolnej Kasy Oszczędności powstaje: 1) z procentu, który Kasa Stefczyka dopisuje na zbiorowej książeczce wkładkowej Szkolnej Kasy Oszczędności, 2) z datków dobrowolnych od gmin, instytucyj publicznych, osób prywatnych i z innych źródeł.

Fundusz Szkolnej Kasy Oszczędności może być użyty: 1) na pokrywanie ewentualnych drobnych wydatków np. za druki, portorja i t. p., 2) w razie odpowiedniego wzrostu na premje oszczędności zapisywane na książeczki wkładkowe uczniów, 3) na wspólne przedsięwzięcia szkolne.

O użyciu tego funduszu orzeka kierownik Szkolnej Kasy Oszczędności z tymi członkami grona nauczycielskiego, którzy prowadzą pracę w Szkolnej Kasie Oszczędności, po przeprowadzeniu z uczniami pogadanki w tym kierunku.

W razie zaprzestania pracy Szkolnej Kasy Oszczędności i nieprowadzenia jej przez rok, o użyciu funduszu rozstrzyga Zarząd Kasy Stefczyka, w której fundusz jest ulokowany, używając go na cel związany z dobrem młodzieży.

VI. Władze nadzorcze.

Przedstawiciele powiatowych i okręgowych władz szkolnych i lustratorowie Patronatu Spółdzielni Rolniczych we Lwowie mogą przeglądać wszelkie rachunki i sprawozdania Szkolnej Kasy Oszczędności, żądać wyjaśnień i w razie uznanej przez siebie potrzeby, wstrzymać czynności Szkolnej Kasy Oszczędności.

Patronat Spółdzielni Rolniczych jest instytucją skupiającą cały ruch S. K. O. na wsi w Małopolsce i 4 powiatach woj. Kieleckiego. Dla umożliwienia mu jak najdokładniejszej kontroli i ewidencji, osoby kierujące S. K. O. są obowiązane nadsyłać z końcem roku szkolnego odpis sprawozdania szkoły, identycznego ze sprawozdaniem przedkładanem Kasie Stefczyka.

Zmiana niniejszych przepisów o organizacji Szkolnych Kas Oszczędności może nastąpić jedynie za zgodą Patronatu Spółdzielni Rolniczych we Lwowie (ul. Mickiewicza 26), który też dostarcza kierownikom Szkolnych Kas Oszczędności wszelkich potrzebnych wyjaśnień w sprawie prowadzenia tych kas.

O kasach oszczędności młodzieży.

Aby owoce pracy Szkolnej Kasy Oszczędności nie poszły na marne, z chwilą ukończenia szkoły przez dźiatwę, należy skupiać ją w wieku pozaszkolnym w stowarzyszeniach, które między innymi miałyby za cel prowadzenie organizacji zbliżonej do Szkolnej Kasy Oszczędności. Taką organizacją będą Kasy Oszczędności Młodzieży. Wychodząc z założenia, że mają być one dalszą placówką przygotowującą spółdzielców-obywateli — organizacja ich będzie oparta na tych samych zasadach i przepisach co Szkolne Kasy Oszczędności, a więc na współpracy młodzieży z patronem czy patronką stowarzyszenia.

Podobnie jak w S. K. O. tak i w Kasie Oszczędności Młodzieży, młodzież będzie sama prowadziła całą manipulację, wybierając do tego ze swego grona kasjera czy kasjerów. Czynności opiekuna ograniczą się do kontroli tej manipulacji i do przyjmowania i przechowywania w skarbonkach gotówki składanej.

Ponieważ młodzież w wieku pozaszkolnym stanowi już do pewnego stopnia element samodzielny, choćby dlatego, że znaczna ich część posiada własne pieniądze uzyskane z pracy zarobkowej, nie można wobec niej stosować tak bezwzględnego zakazu zwrotu oszczędności, jak wobec dźiatwy szkolnej. Ograniczać go raczej trzeba do wywierania wpływu moralnego przez zachętę do jak największej rozwagi. Zwrot wkładek młodzieży niemającej lat ośmnastu, podlega ograniczeniu takiemu, jakie podane jest powyżej dla uczniów, którzy ukończyli szkołę. Wkładki starszej młodzieży nie podlegają ograniczeniom.

O ile w danej miejscowości jest szkoła gospodarstwa wiejskiego dla dziewcząt, lub niższa szkoła rolnicza dla chłopców, to opiekunem Kasy Oszczędności Młodzieży może być nauczyciel czy nauczycielka takiej szkoły. Można wtedy skupiać w takiej

Kasie nietylko uczniów szkoły, ale w ogólności młodzież poza szkolną znajdującą się w danej wsi. Gdzie niema szkoły dla młodzieży, tam na patrona Kasy trzeba wybrać kogoś z dorosłych godnego zaufania, znanego Kasie Stefczyka.

Decyzje co do kwestji, czy mają być dwie odrębne Kasy — dla młodzieży żeńskiej i męskiej — czy też wspólnie prowadzone, zostawia się do uznania osobie kierującej Kasą.

Poza temi paru odchyleniami, organizacja Kas Oszczędności Młodzieży jest taka sama, jak organizacja Szkolnych Kas Oszczędności.

SYSTEMY PROWADZENIA SZKOLNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI

Uwagi o różnych systemach.

Aby w Dniu Oszczędności rozpocząć lub przekształcić pracę Szkolnej Kasy Oszczędności należy w pierw rozstrzygnąć, jaki będzie właściwy sposób jej prowadzenia.

Sposób znaczkowy prowadzenia Szkolnej Kasy Oszczędności polega na kupnie przez uczniów 5-cio i 10-cio groszowych znaczków oszczędnościowych i wklejaniu tychże w posiadane przez nich karty.

Przy sposobie gotówkowym oszczędności uczniów zapisuje się im cyframi do kart oszczędności, co pozwala na dalsze wpisywanie sum ogólnych do wykazów całych klas i całej szkoły.

Sposób znaczkowy ma tę dobrą stronę, że łatwiej jest początkowo zainteresować działwę znaczkami. Sposób ten ma jednak szereg braków:

1) Przedewszystkiem nie daje on sposobności do pracy uczniów w prowadzeniu spisów, stanowiących widomy objaw istnienia wspólnej instytucji uczniowskiej, ćwiczy więc uczniów tylko w oszczędności, natomiast sposób gotówkowy, dając sposobność do wspólnej pracy działwy, uczy też współdziałania.

2) Przy sposobie znaczkowym nie można z końcem roku szkolnego zamknąć rachunków, gdyż zawsze część znaczków pozostaje u uczniów na kartach niezaklejonych w całości.

3) W razie zgubienia przez ucznia karty ze znaczkami, nie jest możliwe wydanie mu duplikatu, gdyż nie można stwierdzić ile znaczków było na karcie.

4) Za znaczek musi uczeń złożyć jednorazowo najmniej 5 gr., przy sposobie gotówkowym może dać nawet 1 grosz.

5) Przy sposobie znaczkowym koszt na znaczki, karty i zeszytiki wzrasta w tym samym stosunku, co wzrost wkładów dziatwy. Przy sposobie gotówkowym wzrost oszczędności nie powiększa kosztów druku.

Najkorzystniejsze dla uczniów jest zastosowanie łącznie obu systemów — znaczkowego i gotówkowego w taki sposób, aby uczniowie wklejali znaczki na karty znaczkowe, lecz by równocześnie wpisywać ich wkładki w „Dzienniku wkładek“ i następnie w dalszych formularzach systemu gotówkowego. Ten sposób prowadzenia usunie wady zarówno systemu znaczkowego, jak gotówkowego z wyjątkiem dwu: 1) uniemożliwi składanie przez jednego ucznia jednorazowo mniej niż 5 gr. i 2) będzie dla Kasy Stefczyka najkosztowniejszy, gdyż prócz formularzy wymaga użycia znaczków i kart znaczkowych.

Można stosować go tam, gdzie Kasa Stefczyka jest dość silna, a nie ma bardzo wielu wkładek szkolnych. Można też stosować go częściowo w ten sposób w szkołach o większej liczbie klas, że dla całej szkoły uczniowie pod kierunkiem nauczyciela będą prowadzili formularze takie, jakie są dla systemu gotówkowego, ale w najniższych klasach uczniowie otrzymają karty oszczędności dla wklejania znaczków, a w wyższych klasach karty do wpisywania wkładek cyframi. Przy większej sumie wkładek zaoszczędziłoby to znacznie Kasie Stefczyka kosztów na znaczki, gdyż właśnie w wyższych klasach uczniowie składają najwięcej wkładek oszczędności.

Każdy z wymienionych sposobów uwzględnia przyuczanie dziatwy do współpracy. Prowadzenie Szkolnej Kasy Oszczędności wyłącznie pracą nauczyciela bez współdziałania dziatwy, uważamy za mało celowe, ponieważ Szkolna Kasa Oszczędności ma nie tylko przyuczać dziatwę do oszczędności, ale i do współdziałania.

Zainteresowanie uczniów jednym lub drugim sposobem prowadzenia Kasy zależy w zupełności od sposobu przedstawienia im tej rzeczy. Nauczyciel, który prowadząc pierwotnie system znaczkowy, następnie wskaże system gotówkowy jako nowość oryginalną, z łatwością zainteresuje ich tym systemem.

Prowadzenie Szkolnej Kasy Oszczędności systemem gotówkowym.

I. Wstępne czynności.

Kierownik szkoły albo obejmuje osobiście kierownictwo Szkolnej Kasy Oszczędności, lub na konferencji ustala, kto zajmie się tą sprawą. Kierownik Szkolnej Kasy Oszczędności porozumiewa się z zawiadowcą miejscowej lub sąsiedniej Kasy Stefczyka na podstawie ustępu II. załączonej „Organizacji Szkolnej Kasy Oszczędności“ i sprowadza za pośrednictwem Kasy Stefczyka lub bezpośrednio z Patronatu Spółdzielni Rolniczych formularze i skarbonki. Prowadzenie Szkolnej Kasy Oszczędności bez skarbonek zamkniętych na kłódki, lub plombowanych; nie jest dopuszczalne. Kluczyki od kłódek względnie przyrząd do plombowania, w razie prowadzenia Kasy w szkole jednoklasowej znajdują się w Kasie Stefczyka, a w razie prowadzenia Kasy w szkole kilkoklasowej, kluczyki od skarbonek, w których zbiera się wkładki w poszczególnych klasach, znajdują się u kierownika Szkolnej Kasy Oszczędności, a kluczyk od skarbonki ogólnej całej szkoły, znajduje się w Kasie Stefczyka.

We wszystkich klasach przy sposobności jakiejś uroczystości, najlepiej przy obchodzie „Dnia Spółdzielczości“ każdy z nauczycieli przeprowadza w swej klasie pogadankę o założeniu szkolnej kasy oszczędności, lub o jej przemianie z kasy znaczkowej na gotówkową (według załączonego przykładu pogadanki). Z pośród uczniów zgłaszających chęć oszczędzania należy wyznaczyć, lub wybrać w inny sposób jednego, lub lepiej dwóch jako „kasjerów“ klasowych, oraz należy wyznaczyć dzień rozpoczęcia zbierania wkładek. Dla najniższej klasy kasjerem muszą być uczniowie innej klasy umiejący już pisać i rachować do stu.

II. Komplet druków.

Komplet druków dla szkoły jednoklasowej obejmującej 50 uczniów składa się z 50 kart oszczędności, jednego „Dziennika wkładek“ i jednego „Wykazu miesięcznego wkładek“ klasy i całej szkoły i z jednej skarbonki. Dla szkół o kilku klasach potrzebne

są „Miesięczne wykazy wkładek“ dla poszczególnych klas i dla każdej klasy po jednej skarbonce. Cena kompletu dla szkoły jednoklasowej (bez przesyłki) wynosi 4 zł. 50 gr., dla każdej dalszej klasy o 50-ciu uczniach 3 zł. 50 gr. więcej. Są to ceny wraz ze skarbonkami, same formularze bez skarbonek kosztują dla szkoły o 50-ciu uczniach 3 zł. 50 gr., dla każdej dalszej klasy o 50-ciu uczniach 2 zł. 50 gr. Zbędne jest przed rozpoczęciem pracy kasy czytanie całego opisu prowadzenia rachunkowości kasy, wystarczy przejrzanie formularzy, a tylko w razie niepewności, w czasie paury należy odczytać odnośne miejsce.

Kierownik Szkolnej Kasy Oszczędności rozdaje druki i skarbonki nauczycielom mającym prowadzić kasę w poszczególnych klasach zachowując sobie tylko „miesięczny wykaz wkładek“ całej szkoły.

Przed dniem rozpoczęcia zbierania wkładek poleca się „kasjerom klasowym“ wpisanie imion i nazwisk wszystkich kolegów na górze każdej strony w „dzienniku wkładek“ i w poszczególnych wierszach „miesięcznego wykazu wkładek klasy“ i zaopatrzenie każdego nazwiska numerem porządkowym, przy czym należy zwracać uwagę, aby nazwiska były wpisane w tym samym porządku w dzienniku i wykazie. Najlepiej dyktować nazwiska obu równocześnie.

W „Karcie oszczędności“ wypisuje się na stronie zewnętrznej nazwę szkoły, rok szkolny, klasę, imię i nazwisko ucznia i jego numer w „Dzienniku wkładek“ i nauczyciel ją podpisuje. Karta ta wewnątrz ma na początku każdego wiersza wydrukowaną nazwę miesiąca, a przy niej 31 kratek na grosze wpłacone każdego dnia. Kwotę oszczędności złożoną w jednym dniu wpisuje się w j e d n e j kratce w groszach. „Dziennik wkładek“ ma każdą stronę identyczną z wewnętrzną stroną „Karty oszczędności“. Wpisuje się w nim wkładki równocześnie z wpisywaniem w karcie.

W wypadku zatracenia karty oszczędności, wydanej przez Szkolną Kasę Oszczędności, wystawi gospodarz klasy drugą kartę wkładkową i na górnej jej części zaznaczy „duplikat“. Wydanie duplikatu zanotuje też gospodarz klasy u siebie w dzienniku wkładkowym w uwadze pod nazwiskiem ucznia. W dupli-

kacie karty oszczędności należy wypisać wpłacone oszczędności według dziennika wkładek.

Na wypadek zatracenia książeczki wkładkowej Kasy Stefczyka, wydanie duplikatu może nastąpić tylko na podstawie sądowej amortyzacji. Ponieważ sądowa amortyzacja pociąga za sobą znaczne koszty na stemple i sądowe ogłoszenie, należy uczniom zwrócić uwagę, żeby książeczek nie gubili.

III. Wpisywanie w pierwszym miesiącu.

W czasie zbierania nauczyciel siada po środku, z dwóch stron „kasjerzy klasowi“. Lepiej piszący z nich otrzymuje „Karty oszczędności“, drugi „Dziennik wkładek“ z wpisanymi już nazwiskami. Uczeń oszczędzający pokazuje grosze przyniesione, nauczyciel wymienia głośno jego nazwisko i ilość groszy, oraz wrzuca własnoręcznie grosze do skarbonki. Jeden z kasjerów wpisuje do karty nazwisko i ilość groszy, drugi w dzienniku wkładek ilość groszy pod odnośną datą na stronie przeznaczonej dla tego ucznia. Nauczyciel potwierdza w karcie wpisaną kwotę przez postawienie w tej samej kratce pod cyfrą swej litery i wręcza oszczędzającemu kartę. Karta zostaje w posiadaniu ucznia przez cały rok i zgłasza się on z nią za każdym razem przy wkładaniu nowej wkładki oszczędnościowej, dla wpisania mu jej. Nauczyciel powinien za każdym razem dokładnie stwierdzić, że w karcie i dzienniku wkładek wpisano tę samą kwotę.

IV. Czynności z końcem miesiąca.

Z końcem miesiąca sumuje się wkładki wpisane w jednym wierszu i wpisuje się w rubryce „razem“. Jeżeli suma ta jest większa niż jeden złoty, wpisuje się ją równocześnie w rubryce „do Kasy Stefczyka“. Jeżeli jest mniejsza niż 1 zł., pozostaje tylko w rubryce „razem“.

Gdy w następnym miesiącu uczeń przyjdzie z kartą, wpisuje się mu w karcie w rubryce „razem“ i w rubryce „do Kasy Stefczyka“ te sumy, które są wpisane w dzienniku.

Po zesumowaniu z końcem miesiąca miesięcznych wkładek każdego ucznia w dzienniku, przepisuje się do „miesięcznego wy-

kazu wkładek klasy“ przy nazwisku każdego ucznia, sumę z rubryki „razem“ dziennika w rubryce tegoż miesiąca pod nagłówkiem „oszczędności w miesiącu“ i te same sumy przepisuje się na zewnętrznej stronie miesięcznego wykazu cyfrą i słowami, a z rubryki dziennika do „Kasy Stefczyka“ przepisuje się do miesięcznego wykazu wkładek klasy, w rubryce tegoż miesiąca pod nagłówkiem „Przeniesiono do Kasy Stefczyka na książeczki uczniów“.

Po wpisaniu z dziennika kwot wszystkich uczniów dodaje się obie rubryki w wykazie miesięcznym.

Nauczyciel z wypełnionymi w ten sposób rubrykami w miesięcznych wykazach, ze skarbonkami i ze swoimi „kasjerami klasowymi“ schodzą się u kierownika Szkolnej Kasy Oszczędności.

Poprzednio już kierownik wybiera jednego z kasjerów klasowych, który dobrze pełnił swe czynności na „kasjera szkolnego“ i poleca mu wpisać w „miesięcznym wykazie wkładek szkoły“ nazwy poszczególnych klas względnie oddziałów i pokazuje gdzie będzie miał wpisać sumy z poszczególnych klas. Jest to bardzo łatwe, gdyż wykaz wkładek szkoły jest tak samo porubrykowany, jak wykaz wkładek klasy i tylko w miejsce nazwiska będzie zawierał nazwy klas, w miejsce kwot złożonych przez poszczególnych uczniów kwoty złożone przez całe klasy.

Po zejściu się nauczycieli u kierownika następuje otwarcie każdej skarbonki, przeliczenie zawartych w niej pieniędzy i porównanie z sumą w rubryce pod nagłówkiem „oszczędności w miesiącu“. Jeżeli suma nie zgadza się z gotówką, należy raz jeszcze zsumować rubrykę i porównać z dziennikiem. Kierownik odebrawszy gotówkę i wrzuciwszy do swojej skarbonki, potwierdza jej odbiór przez postawienie swego podpisu i kwoty podanej na zewnętrznej stronie wykazu wkładek klasy.

Po odebraniu pieniędzy ze wszystkich klas, kierownik zatrzymuje wykazy miesięczne klas, a nauczyciele zabierają skarbonki na nowo zamknięte. Kasjer szkolny dodaje w obu rubrykach kwoty dotyczące poszczególnych klas, kierownik sprawdza sumy i „kasjer“ wpisuje je na zewnętrznej stronie miesięcznego wykazu szkoły w rubrykach 2) i 3), a różnicę między temi sumami wpisuje w rubryce 5), zaś w rubr. 4) pisze się „wpłacono“.

o ile kwota wpisana w rubr. 2) jest większa niż w rubr. 3). O ile jest przeciwnie, to w rubr. 4) pisze się „podjęto“.

V. Złożenie gotówki w Kasie Stefczyka.

Kierownik z „kasjerem szkoły“ ze skarbonką kierownika i z wykazami miesięcznymi klas i całej szkoły idą do Kasy Stefczyka. Zawiadowcy Kasy Stefczyka otwierają skarbonkę, odbierają gotówkę i wystawiają na nazwiska uczniów „książeczki wkładkowe“ na kwoty powyżej złotego t. j. na te, które były wpisane w wykazach kas pod nagłówkiem „Przeniesiono do Kasy Stefczyka w miesiącu“. Na kwotę wpisana na okładce miesięcznego wykazu szkoły w rubryce 5) wystawiają zawiadowcy Kasy Stefczyka osobną książeczkę oszczędnościową „Szkolnej Kasy Oszczędności“.

W czasie pierwszego składania oszczędności w Kasie Stefczyka wypisuje się według księgi wkładek Kasy Stefczyka kwoty, które każdy uczeń ma na książeczkach oszczędności z początkiem roku szkolnego. Kwoty te wpisuje się odrazu w miesięcznych wykazach klas obok nazwisk uczniów w rubryce „miał na książeczce na początku roku szkolnego“ (rubr. 27). Sumę otrzymaną z dodania tej rubryki dla całej szkoły wypisuje się na okładce miesięcznego wykazu szkoły w rubryce 3, w linii oznaczonej 3). Kwotę zapisaną w Kasie Stefczyka na książeczce wkładkowej Szkolnej Kasy Oszczędności wpisuje się również na okładce miesięcznego wykazu szkoły w rubryce 5, w linii 3).

Następnie kierownik zwraca poszczególnym nauczycielom wykazy miesięczne klas wraz z książeczkami wkładkowymi wydanymi przez Kasę Stefczyka. Każdy z nauczycieli sprawdza, czy kwoty w książeczkach wkładkowych zgadzają się z kwotami w wykazie miesięcznym klasy w rubryce „przeniesiono do Kasy Stefczyka“ i otrzymując od kierownika książeczki, stawia swój podpis w rubryce odnośnego miesiąca w wykazie miesięcznym wkładek szkoły na wysokości napisu „potwierdzenie odbioru książeczek“, przez co kwituje kierownika z kwoty włożonej przez tegoż do Kasy Stefczyka. Książeczki rozdają uczniom z wyrażeniem przypomnienia o dobru przechowywaniu i o kosztach jakie pociąga zgubienie książeczki.

Przed końcem dalszych miesięcy nauczyciele zapowiadają, aby uczniowie mający już książeczki wkładkowe Kasy Stefczyka i złożyli w danym miesiącu więcej niż 1 zł. przynieśli te książeczki dla dopisania w nich kwot złożonych w tym miesiącu. W tym celu oddają książeczki kierownikowi. Zawiadowcy Kasy Stefczyka zapisują w księgach Kasy wkładki wszystkich uczniów podanych w miesięcznym wykazie w rubryce „przeniesiono do Kasy Stefczyka“, zaś w książeczkach wkładkowych wpisują tylko tym uczniom, którzy je dostarczyli, ci zaś, którzy nie dali książeczek, muszą chcąc otrzymać wpis, pójść każdy oddzielnie do Kasy Stefczyka, lub też czekać do końca następującego miesiąca.

VI. O wkładkach poniżej złotego.

Przy sumowaniu dziennika wkładek w dalszych miesiącach tym uczniom, którzy poprzednio nie mieli całego złotego wkładek, ale razem do końca danego miesiąca złożyli już więcej niż 1 zł. w rubryce „przeniesiono do Kasy Stefczyka“ wpisuje się im w danym miesiącu całą kwotę. Wobec tego przy zesumowaniu dla całej szkoły może wypaść, że w niektórych miesiącach w rubryce „przeniesiono do Kasy Stefczyka“ będzie większa kwota niż w rubryce „oszczędności w miesiącu“. Wówczas przy składaniu oszczędności z tego miesiąca w Kasie Stefczyka trzeba będzie te brakujące kwoty podjąć z książeczki „Szkolnej Kasy Oszczędności“, a na okładce miesięcznego wykazu wkładek szkoły w tych miesiącach odejmie się sumę wpisaną w rubryce 2), od sumy wpisanej w rubryce 3), i różnicę między tymi sumami po wpisaniu w rubryce 5), odejmie się od stanu tej rubryki w poprzednim miesiącu. W ten sposób ta rubryka 5) będzie przedstawiać rachunek książeczki oszczędnościowej wydanej przez Kasę Stefczyka dla Szkolnej Kasy Oszczędności.

VII. Wypłata Oszczędności.

Wypłata uczniom wkładek przez nich złożonych może następować tylko wyjątkowo w wypadkach i w sposób opisany w ustępie III. „Organizacji Szkolnej Kasy Oszczędności“. Wy-

płata wkładek temu samemu uczniowi po raz drugi w tym samym roku szkolnym nie powinna nastąpić prawie nigdy, to też w dzienniku wkładek (rubr. zwrot wkładki) i w wykazach miesięcznych (rubr. 29) jest tylko jedna rubryka do wpisywania wypłaty wkładek. Gdyby wyjątkowo któremuś uczniowi wypłacono po raz drugi, należy kwotę wpisaną za pierwszym razem skreślić i nad nią wpisać sumę obu wypłat. W miesięcznym wykazie klasy obok rubryki 29 należy podawać powód wypłaty.

VIII. Odsetki.

Po zakończeniu roku kalendarzowego t. j. w styczniu, Kasa Stefczyka dopisuje odsetki we wszystkich książeczkach wkładkowych. Odsetki te należy odpisać z książeczek do miesięcznych wykazów klas w rubryce „odsetki“ (rubr.26), a następnie do miesięcznego wykazu szkoły. Sumę ogólną tych odsetek dla całej szkoły otrzymaną z sumowania wewnątrz wykazu miesięcznego szkoły wpisuje się na okładce tegoż wykazu w rubryce 3), obok słowa odsetki (linja 2), a odsetki dopisane przez Kasę Stefczyka w książeczce Szkolnej Kasy Oszczędności, wpisuje się w rubr. 5) (linji 2).

IX. Zamknięcie rachunków S. K. O.

Najpóźniej na tydzień przed końcem roku szkolnego należy zakończyć przyjmowanie od uczniów wkładek. Następnie w obecności nauczyciela jeden z „kasjerów“ klasowych sumuje w dzienniku wkładek wkładki z ostatniego miesiąca, drugi przepisuje je do miesięcznego wykazu wkładek i sumuje w tym wykazie kwoty wszystkich miesięcy, wpisując w rubrykach „razem w roku szkolnym“ (rubr. 13 i rubr. 25).

Groszowe oszczędności tych uczniów, którzy przez cały rok nie złożyli całego jednego złotego, lub którzy w ostatnim miesiącu nie mają całego złotego do wpisania pod nagłówkiem „przeniesiono do Kasy Stefczyka“, wpisuje się w rubryce 14.

Sumę wpisaną w rubryce „Razem w roku szkolnym“ (rubr. 25) kwotę w rubryce odsetek (rubr. 26) i kwotę z rubryki „miał

na książeczce z początkiem roku szkolnego (rubr. 27) dodaje się razem i wpisuje w rubryce „Razem“ (rubr. 28), a od niej odejmuje się kwotę wpisaną w rubryce „wyplacono z książeczki“ (rubr. 29) i różnicę wpisuje się w rubrykę „Pozostało na książeczce z końcem roku szkolnego (rubr. 30).

Po wypełnieniu wszystkich rubryk dla wszystkich uczniów sumuje się każdą rubrykę dla całej klasy, a na końcu sprawdza się czy sumy rubryk z góry na dół zgadzają się przy sumowaniu i odejmowaniu wzdłuż linii.

Następnie poraz ostatni w roku szkolnym schodzą się nauczyciele i kasjerzy klasowi u kierownika. Kierownik odbiera od nauczyciela wkładki z ostatniego miesiąca jak zwykle.

Przed złożeniem w Kasie Stefczyka wkładek z czerwca „Kasjer szkolny“ pod okiem kierownika sumuje i odejmuje rubryki tak jak poprzednio „kasjerzy“ w poszczególnych klasach.

Po zesumowaniu rubryk i sprawdzeniu sum i różnic wzdłuż linii dotyczącej kwot dla całej szkoły wpisuje się te kwoty na okładce wykazu z rubryki 13 do rubryki 2, na okładce w linii oznaczonej 1), z rubryki 14 w rubryce 5) w linii 1, z rubryki 25 w rubryce 3) w linii 1), z rubryki 26 w linii 2, z rubryki 27 w linii 3, z rubryki 28 w linii 4, z rubryki 29 w linii 5, z rubr. 30 w linii 6, będzie to suma, która pozostała w Kasie Stefczyka na książeczkach wszystkich uczniów.

Należy również dodać kwoty różnych przychodów i rozchodów kasy wpisane w rubrykach miesięcy w kasie na dole i sumę przychodów z rubryki 13 wpisać na okładce w rubryce 5 w linii 4, a sumę rozchodów z rubryki 25 do rubryki 5 w linii 6. Kwoty wpisane w rubryce 5 na okładce w liniach 1), 2), 3), 4), należy dodać i od sumy wpisanej w linii 5) odjąć kwotę w linii 6), a różnica wpisana w linii 7) będzie to kwota, która pozostanie w Kasie Stefczyka na książeczce Szkolnej Kasy Oszczędności.

X. Odpis zamknięcia rachunków.

Po zamknięciu w ten sposób całych rachunków Szkolnej Kasy Oszczędności „kasjer szkoły“ odpisuje w dwu egzemplarzach wszystkie cyfry z okładki „wykazu szkoły“ na osobne druczki zatytułowane: „Odpis zamknięcia rachunków“, a poru

brykowane tak samo jak okładka wykazu. Jeden z tych odpisów składa się w Kasie Stefczyka, drugi odsyła się przed zakończeniem roku szkolnego do Patronatu Spółdzielni Rolniczych (Lwów, ul. Mickiewicza 26, I p.),

XI. Czynności końcowe.

Po zakończeniu rachunków składa się w Kasie Stefczyka wkładki z czerwca i odpis zamknięcia rachunków, oraz wykaz uczniów i kwot poniżej złotego, na nich przypadających, a pozostawionych na książeczce szkolnej, następnie kierownik rozdaje nauczycielom, a nauczyciele uczniom książeczki.

Przy wpłacaniu wkładek z czerwca do Kasy Stefczyka, kierownik sprawdza czy sumy wyprowadzone w ostatniej (30) rubryce wykazów miesięcznych klas są zgodne z sumami wkładów poszczególnych uczniów zapisanymi w księdze wkładek Kasy Stefczyka.

Przed zakończeniem roku szkolnego nauczyciele oddają kierownikowi dzienniki wkładek i wykazy miesięczne wkładek klas do przechowania w archiwum szkolnem.

Prowadzenie Szkolnej Kasy Oszczędności sposobem znaczkowym.

I. Czynności wstępne.

Kierownictwo szkoły organizujące S. K. O. sposobem znaczkowym, porozumiewa się z najbliższą Kasą Stefczyka, w której będzie lokowało oszczędności szkoły. Kasa ta zaopatruje szkołę w odpowiednią ilość skarbonek, druków, kart oszczędności i znaczków do wklejania w karty. Te ostatnie przedstawiają pewną, nominalną wartość, którą kierownik uiszcza dopiero w miarę sprzedaży ich dzieciom.

II. Rozrachunki z Kasą Stefczyka.

Kasa Stefczyka wydając kierownikowi znaczki, obciąża jego konto odnośną wartością i wystawia t. zw. książeczkę rachunku

wkładek sprzedaży znaczków oszczędności. W książeczce tej jest po lewej stronie „rachunek znaczków“, gdzie uwidoczniiona jest każdorazowa ilość wydanych znaczków i ich wartość nominalna. Po prawej stronie jest rachunek wkładek. Co pewien umówiony okres czasu kierownik szkoły przedkłada Kasie Stefczyka zaklejone karty oszczędności i gotówkę — zebrane przez nauczycieli w poszczególnych klasach. Kwotę gotówkową wpisuje Kasa Stefczyka jako „wkładkę“ na rachunek wkładek i równocześnie jako „rozchód znaczków przez lokację gotówki“, gdyż faktycznie o tyle zmniejsza się obciążenie kierownictwa szkoły za pobrane znaczki. Sumę wartości znaczków w zaklejonych kartach oszczędności wpisuje się tylko na rachunek wkładek kierownictwa jako „zwrot jednej, dwu, trzech, lub więcej kart“, a sumę wartości znaczków na każdej karcie wpisuje się odnośnemu uczniowi do jego książeczki oszczędności.

Odbiór znaczków potwierdza kierownik własnoręcznym podpisem Kasie Stefczyka w jej zeszycie ewidencyjnym i on jedynie odpowiada za nie wobec Kasy bez względu na to, czy sam prowadzi S. K. O., czy też przy większej ilości dzieci podzielił ją na grupy.

III. Ewidencja sprzedaży znaczków.

Kierownictwo prowadzi na specjalnych formularzach „Ewidencję sprzedaży znaczków“ poszczególnym klasom. Ewidencja ta jest podzielona na dwie kolumny: „Otrzymano“ i „Sprzedano“. Kierownik rozdziela między nauczycieli prowadzących S. K. O. w klasach znaczki otrzymane z Kasy Stefczyka, kasjer szkolny wpisuje to do „Ewidencji sprzedaży znaczków“ jako przychód t. j. po stronie „Otrzymano“, a nauczyciel potwierdza odbiór przez umieszczenie podpisu w rubryce 7.

Z chwilą odebrania przez nauczyciela znaczków dla klasy, kasjer szkolny wpisuje datę do rubr. 1., ich ilość do rubryk 2., 3., 4., 5., oraz ogólną ich wartość nominalną do rubr. 6. Gdy nauczyciel zgłasza się po odbiór nowych znaczków, względnie przy sposobności zwrotu gotówki za sprzedane znaczki, zbiera się pozostałe u nauczyciela znaczki a na podstawie tej ilości znaczków otrzymanych, oblicza się ilość sprzedanych znaczków każdego

rodzaju. Ilość tę kasjer szkolny wpisuje do odnośnych rubryk, pod nagłówkiem „sprzedano znaczków“ (rubryki 9., 10., 11., 12.). Wartość tych znaczków wpisana w rubryce 13. musi być równa sumie gotówki za nie uzyskanej, a znajdującej się w skarbonce. W ten sposób kierownictwo może mieć każdej chwili przegląd, ile i na jaką wartość każdy nauczyciel posiada znaczków i ile zebrał oszczędności. Każdorazowy odbiór gotówki potwierdza kierownik własnoręcznym podpisem w rubryce 14.

Podobną ewidencję sprzedaży znaczków mogą prowadzić nauczyciele w każdej klasie. Wówczas każdy z nich musi mieć dla swej klasy osobny formularz „Ewidencji sprzedaży znaczków“, a w nich kasjerzy klasowi będą wpisywali pod nagłówkiem „otrzymano“ ilość i wartość znaczków, otrzymanych przez nauczyciela od kierownika, a pod nagłówkiem „sprzedano“ ilość i wartość sprzedanych znaczków każdego dnia.

IV. Karty oszczędności.

Nauczyciel prowadzący S. K. O. w klasie również nie prowadzi sam manipulacji, lecz wyznacza do tej czynności jednego, albo dwóch kasjerów klasowych. Po kupieniu przez każdego ucznia i wklejeniu pierwszego znaczka, jeden z kasjerów pisze na karcie imię i nazwisko i liczbę porządkową, odpowiadającą numerowi porządkowemu danego ucznia w wykazie kart. Każdy zakupiony i nalepiony znaczek zaopatruje nauczyciel skróconym podpisem, albo innym umówionym znakiem.

Zaklejone karty oszczędności oddaje nauczyciel kierownikowi, ten znow przedkłada je Kasie Stefczyka. Po wciągnięciu wartości nominalnej kart do książeczek oszczędności uczniów i do książeczki rachunku wkładek kierownika, Kasa Stefczyka unieważnia te karty w obecności kierownika przez przybicie pieczęci i zatrzymuje je u siebie.

V. Wykazy kart.

Podczas, gdy jeden kasjer klasowy zajmuje się pisaniem kart oszczędności, równocześnie drugi wciąga te karty do wykazu kart. Ten wykaz kart zawiera obok L. p. karty (rubr. 1), imienia i nazwiska ucznia (rubr. 2) i L. książeczki oszczędności (rubr. 3),

5 kolumn (rubr. 4 — 18 wł.) — przyjmując, że uczeń zaklei w ciągu 10 mies. maksymalnie 5 kart. Kolumny te mają rubryki przeznaczone na daty wydania i zwrotu karty i kwoty, określające wartość naklejonych przez ucznia znaczków na poszczególnych kartach. Kwoty te sumuje kasjer klasowy z końcem roku szkolnego w kierunku poziomym i wpisuje sumię do rubr. 19 (razem w roku szkolnym). By uzyskać z końcem roku dane, odnoszące się do stanu gotówki na książeczkach oszczędności poszczególnych uczniów, udaje się nauczyciel wraz z kasjerami klasowymi do Kasy Stefczyka. Otrzymane na podstawie ksiąg Kasy dane, wpisują kasjerzy do ostatnich pięciu rubryk wykazu kart (rubr. 20 — 24 wł.).

Po zsumowaniu wszystkich rubryk w kierunku pionowym i uzyskaniu w ten sposób stanu oszczędności całej klasy, nauczyciel oddaje wykaz kart kierownictwu szkoły. Przy tej sposobności oddaje także do przechowania do następnego roku szkolnego w archiwum szkoły wszystkie niekompletnie zaklejone karty oszczędności uczniów, wraz z ich spisem. Karty te odbiera nauczyciel od uczniów na kilka dni przed końcem roku szkolnego w tym celu, by zapobiec zgubieniu ich lub zniszczeniu przez dzieci w ciągu przeszło dwumiesięcznych feryj.

VI. Sprawozdanie szkoły.

Po zebraniu wykazów kart wszystkich klas, Kierownictwo szkoły sporządza sprawozdanie Szkolnej Kasy Oszczędności całej szkoły, na specjalnym formularzu, zatytułowanym: „Zamknięcie rachunków Szkolnej Kasy Oszczędności w... klasowej szkole w... pocz.... pow...“. Formularz ten obok rubr. 1., przeznaczonej na wpisanie klasy i rubr. 2. na ogólną ilość kart danej klasy, zawiera te same rubryki, co 5 ostatnich rubryk wykazu kart. Do tych rubryk kasjer szkolny wpisuje odnośne kwoty klas i sumuje je. Te końcowe sumy dają stan S. K. O. całej szkoły.

Odpis takiego sprawozdania przesyła Kierownictwo Patronatowi Spółdzielni Rolniczych, Oddział we Lwowie, ul. Mickiewicza 26, I. p.

Prowadzenie Szkolnej Kasy Oszczędności. sposobem mieszanym.

Przez system mieszany należy rozumieć prowadzenie S. K. O. skombinowanym sposobem gotówkowo-znaczkowym.

Kombinacja ta może mieć miejsce w dwóch wypadkach:

1. Uczniowie otrzymują znaczki i karty oszczędności do naklejania ich, a wykazy prowadzi się przy tem, jak przy sposobie gotówkowym.

2. Uczniowie młodszy, n. p. z pierwszej klasy otrzymują karty i znaczki do naklejania, a począwszy od drugiej klasy wydaje się uczniom karty oszczędności gotówkowe. W pierwszej klasie zatem musiałby nauczyciel prowadzić S. K. O. sposobem mieszanym, w wyższych sposobem gotówkowym.

Zarówno przy kombinacji podanej ad 1., jak i przy drugiej, w wypadku prowadzenia S. K. O. w niższych klasach sposobem mieszanym, całą manipulację prowadzi się na formularzach gotówkowych. Wobec tego przy sprzedaży znaczków jeden z kasjerów klasowych zapisuje każdemu uczniowi w dzienniku wkładek pod odnośną datą kwotę, za którą tenże kupił znaczki. Przy końcu miesiąca w „Dzienniku wkładek“, w rubryce „przeniesiono do Kasy Stefczyka“ i w wykazie miesięcznym wkładek klasy w rubrykach miesiący pod nagłówkiem: „Przeniesiono do Kasy Stefczyka na książeczki uczniów“ nie wpisuje się wszystkich kwot powyżej złotego, lecz kwoty, odpowiadające wartości nominalnej znaczków naklejonych na całej karcie. Będzie się więc wpisywać danemu uczniowi, w danym miesiącu przeniesienie wkładek do Kasy Stefczyka tylko w takim razie, o ile w tym miesiącu oddał przynajmniej jedną zaklejoną kartę.

Przy składaniu miesięcznie gotówki w Kasie Stefczyka należy, tak jak przy systemie znaczkowym, oddać jej karty do unieważnienia, a tak, jak przy systemie gotówkowym, kierownik potwierdza nauczycielom odbiór gotówki na wykazach miesięcznych wkładek klas, a nauczyciele jemu odbiór książeczek na wykazie szkoły.

Dla kontroli znaczków otrzymanych i sprzedanych prowadzi się jak przy sposobie znaczkowym: dla poszczególnych klas „ewi-

dencję znaczków“ — dla całej szkoły „Zeszyt ewidencyjny znaczków oszczędności“. Oczywiście kierownictwo odpowiada za znaczki wobec Kasy Stefczyka, podobnie jak przy sposobie czysto znaczkowym i otrzymuje również książeczkę rachunku wkładek sprzedaży znaczków oszczędności.

PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA

RP 4762